USNESENÍ ([1])

o dopadu nezákonného obchodu s fytosanitárními produkty, osivy a jinými zemědělskými vstupy na ekonomiky AKT

(2018/C 415/02)

Smíšené parlamentní shromáždění AKT-EU,

— zasedající v Bruselu (Belgie) ve dnech 18.–20. června 2018,

— s ohledem na čl. 18 odst. 1 jednacího řádu,

— s ohledem na dohodu o partnerství mezi africkými, karibskými a tichomořskými státy na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsanou v Cotonou dne 23. června 2000 (dohoda z Cotonou) ([2]), ve znění pozměněném v roce 2005 a 2010 ([3]),

— s ohledem na summit Organizace spojených národů o udržitelném rozvoji a na jeho výsledný dokument, který byl přijat na Valném shromáždění dne 25. září 2015 s názvem „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“, a zejména cíl č. 2 cílů udržitelného rozvoje stanovených v tomto dokumentu, konkrétně ukončení hladu, dosažení potravinového zabezpečení a zlepšení výživy a podpory udržitelného zemědělství ([4]),

— s ohledem na zprávu A/HRC/16/49 zvláštního zpravodaje OSN pro právo na potraviny ze dne 8. března 2011 s názvem „Agroekologie a právo na potraviny“,

— s ohledem na usnesení Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU ze dne 21. prosince 2016 o výzvách pro rodinné zemědělské podniky a drobnou zemědělskou výrobu v zemích AKT,

— s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. února 2017 o biologických pesticidech představujících nízké riziko ([5]),

— s ohledem na bod 56 společného prohlášení Parlamentu, Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě a Komise ze dne 30. června 2017 o novém Evropském konsensu o rozvoji – Náš svět, naše důstojnost, naše budoucnost ([6]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031 ze dne 26. října 2016 o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin ([7]),

— s ohledem na směrnici Rady 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh ([8]) a na směrnici 98/8/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. února 1998 o uvádění biocidních přípravků na trh ([9]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh ([10]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012 ze dne 22. května 2012 o dodávání biocidních přípravků na trh a jejich používání ([11]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek a o zřízení Evropské agentury pro chemické látky ([12]),

---

([1]) Přijaté Smíšeným parlamentním shromážděním AKT-EU dne 20. června 2018 v Bruselu (Belgie).
([2]) Úř. věst. L 317, 15.12.2000, s. 3.
([3]) Úř. věst. L 287, 4.11.2010, s. 3.
([4]) Rezoluce Valného shromáždění OSN A/RES/70/1.
([5]) Přijaté texty, P8_TA(2017)0042.
([6]) Úř. věst. C 210, 30.6.2017, s. 1.
([7]) Úř. věst. L 317, 23.11.2016, s. 4.
([8]) Úř. věst. L 230, 19.8.1991, s. 1.
([9]) Úř. věst. L 123, 24.4.1998, s. 1.
([10]) (Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1)
([11]) Úř. věst. L 167, 27.6.2012, s. 1.
([12]) http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R1907-20140410&from=cs

— s ohledem na rozhodnutí ([13]), usnesení a prohlášení přijatá na 106. zasedání Rady ministrů AKT, které se konalo ve dnech 5.–6. prosince 2017,

— s ohledem na Rámcovou úmluvu Organizace spojených národů o změně klimatu, rezoluci 70/1 Valného shromáždění OSN ze dne 25. září 2015 a na výsledný dokument summitu o udržitelném rozvoji s názvem „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“, a zejména na cíl udržitelného rozvoje č. 2,

— s ohledem na Mezinárodní úmluvu o ochraně rostlin Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) přijatou v roce 1952 za účelem zabránění zavádění a šíření organismů škodlivých rostlinám ([14]),

— s ohledem na úmluvy Mezinárodní organizace práce (MOP) o bezpečnosti a ochraně zdraví v zemědělství, a zejména na úmluvu č. 170 o bezpečnosti při používání chemických látek při práci ([15]) a úmluvu č. 184 o bezpečnosti a ochraně zdraví v zemědělství ([16]),

— s ohledem na zprávu A/HRC/34/48 zvláštního zpravodaje OSN pro právo na potraviny ze dne 24. ledna 2017 ([17]),

— s ohledem na Mezinárodní kodex chování pro řízení pesticidů organizace FAO a Světové zdravotnické organizace. Pokyny pro vysoce nebezpečné pesticidy (Řím, březen 2016),

— s ohledem na dohodu Světové zdravotnické organizace (WHO) o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření z roku 1995 ([18]) a na Mezinárodní kodex pro řízení fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů,

— s ohledem na prohlášení 9. konference ministrů Světové obchodní organizace (WTO), která se konala ve dnech 3.–6. prosince 2013 na Bali o veřejném skladovém hospodářství pro účely potravinového zabezpečení ([19]),

— s ohledem na zprávu Mezinárodního panelu pro hodnocení zemědělských technologií a vědy pro rozvoj z roku 2009 s názvem „Zemědělství na křižovatce“ ([20]),

— s ohledem na síť Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) pro nezákonný obchod s pesticidy,

— s ohledem na zprávu Výboru pro hospodářský rozvoj, finance a obchod (AKT-EU/xxxxxx),

A. vzhledem k tomu, že zemědělství hraje klíčovou úlohu pro udržitelný rozvoj, snižování chudoby a vymýcení hladu v zemích AKT;

B. vzhledem k tomu, že doporučení zvláštního zpravodaje OSN pro právo potraviny obsažená v jeho zprávě z roku 2011 s názvem „Agroekologie a právo na potraviny“ ukazují, že agroekologie může do deseti let zdvojnásobit produkci potravin v celých regionech a současně zmírnit změnu klimatu a úbytek biologické rozmanitosti i chudobu na venkově;

C. vzhledem k tomu, že rozvoj intenzivního zemědělství je závislý na vědeckém výzkumu, který z větší části ovládají odvětví zemědělských chemických látek a farmaceutické odvětví, a na používání chemických látek, jako jsou fytosanitární produkty nebo pesticidy, osiva a jiné zemědělské vstupy;

D. vzhledem k tomu, že mezinárodní společenství zavedlo řadu legislativních nástrojů nastolující mezinárodní konsensus o fytosanitárních produktech, pesticidech, osivech a jiných vstupech potřebných pro obchod, bezpečnost potravin a lidské zdraví; vzhledem k tomu však, že používání nezákonných výrobků v potravinářství, zejména nedovolených pesticidů, po celém světě narůstá a zahrnuje vysoce sofistikované kriminální sítě a organizovaný zločin;

([13]) Rozhodnutí č. 12/CVI/18 o necelních překážkách.
([14]) https://www.ippc.int/en/history-of-the-ippc/
([15]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C170
([16]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C184
([17]) http://www.cms.int/sites/default/files/document/UN-Human%20Rights%20Council_AHRC3448_Adversive%20effects%20of%20pesticides.pdf
([18]) https://www.wto.org/english/tratop_e/sps_e/spsagr_e.htm
([19]) https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/desci38_e.htm
([20]) http://www.fao.org/fileadmin/templates/est/Investment/Agriculture_at_a_Crossroads_Global_Report_IAASTD.pdf

E. vzhledem k tomu, že FAO a WHO odhadují, že více než 30 % pesticidů, které se ročně prodají v rozvíjejících se zemích, nesplňuje mezinárodní normy a jsou často nesprávně označené a neurčené;

F. vzhledem k tomu, že na trhu se vyskytuje široká škála nedovolených produktů, včetně látek, které nebyly schváleny místními orgány, a dále padělaných, prošlých či falšovaných produktů s falšovaným obalem či označením;

G. vzhledem k tomu, že nekontrolované používání fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů poškozuje životní prostředí, lidské zdraví a hospodářství dotčených zemí;

H. vzhledem k tomu, že se nejvíce zřejmá rizika týkají lidského zdraví, především ORL onemocnění a nemocí postihujících kůži, plíce a trávicí systém, a také rakoviny, kdy nejčastějšími oběťmi jsou mladí lidé a ženy, jichž pracuje v odvětvích zpracování potravin, v nichž se používají fytosanitární produkty, pesticidy, osiva a jiné vstupy, největší počet;

I. vzhledem k tomu, že zpráva zvláštního zpravodaje OSN pro právo na potraviny ukazuje, že fytosanitární produkty, pesticidy, osiva a jiné vstupy způsobí ročně úmrtí přibližně 200 000 osob v důsledku akutní otravy, přičemž k 99 % případů dochází v rozvíjejících se zemích;

J. vzhledem k tomu, že používání pesticidů, které nevyhovují mezinárodním normám, rovněž podrývá důvěru v zemědělské produkty a tedy i potenciál pro další rozvoj vývozu;

K. vzhledem k tomu, že legální agrochemikálie včetně pesticidů představují bezpečnostní problém a zdravotní rizika během svých produktových cyklů, kdy k nezávažnějším potenciálně nebezpečným důsledkům dochází během skladování, přepravy a distribuce i likvidace; vzhledem k tomu, že vlády zemí AKT čelí zásadním překážkám při vytváření účinného regulačního rámce pro fytosanitární produkty, pesticidy, osiva a jiné vstupy, jimiž jsou například nedostatek údajů, nedostatečné rozpočtové a lidské zdroje a nedostačující provádění zákonů, kvůli čemuž někdy dochází k jejich rozsáhlému pašování;

L. vzhledem k tomu, že nezákonný obchod snižuje možné příjmy z daní, brání kontrole peněžního toku a oslabuje důvěru ve veřejné orgány, čímž přispívá k nedostatečnému přístupu k zahraničnímu kapitálu, rizikovějším pojistkám investic do domácích aktiv a pomalejšímu tempu hospodářského rozvoje;

M. vzhledem k tomu, že většina zemí AKT nemá žádné právní předpisy, jimiž by řídily fytosanitární produkty, pesticidy, osiva a jiné vstupy, a ty, které je mají, nedokázaly zavést přiměřená a přísná pravidla pro odrazování od pašování těchto produktů;

N. vzhledem k tomu, že mnozí uživatelé fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů nemají dostatečnou úroveň odborné přípravy či vzdělání, aby mohli pochopit jejich technické vlastnosti, a nejsou si tedy vědomi jejich škodlivých vlivů na zdraví, hospodářství a životní prostředí;

O. vzhledem k tomu, že celosvětová liberalizace zemědělských trhů, nízké ceny nezákonných fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů, nedostatečné proškolení a znalosti uživatelů a nevyhovující právní předpisy a dohled ze strany zemí AKT do určité míry vysvětlují šíření těchto nezákonných produktů na trzích AKT,

1. je toho názoru, že je nezbytné vypracovat jasnou strategii pro boj s nezákonným obchodem s fytosanitárními produkty, pesticidy, osivy a jinými vstupy a prosazovat potravinové zabezpečení podporou technických řešení vedoucích k vývoji místních osiv vhodných pro dané podnebí nebo zemědělskou oblast a produkcí ekologických fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů; dodává, že tato strategie by měla vycházet z podpory pro agroekologii a rodinné zemědělské podniky, které respektují životní prostředí a pomáhají rozvíjet sociální hospodářství založené na solidaritě;

2. apeluje na EU a členské státy, aby uvedly do praxe závazek přijatý v Evropském konsenzu o rozvoji s cílem podpořit agroekologii, a to mimo jiné prostřednictvím nástroje pro zemědělské investice Evropského investičního plánu a Evropského fondu pro udržitelný rozvoj, a aby tento závazek zapracovaly do příštího víceletého finančního rámce v zájmu provádění podstaty Agendy 2030 a Pařížské dohody o klimatu;

3. konstatuje, že má-li být možné využívat možnosti, které fytosanitární produkty, pesticidy, osiva a jiné vstupy představují pro rozvoj zemědělství, měly by země AKT:

   a) obeznámit se s mezinárodními a vnitrostátními regulačními rámci, jimiž se fytosanitární produkty, pesticidy, osiva a jiné vstupy řídí;

   b) zabývat se řadou strukturálních problémů, které brání zákonnému a účinnému prosazování těchto produktů;

c) identifikovat rizika spojená s těmito produkty s cílem ve svých příslušných ekonomikách předcházet nezákonnému obchodování s nimi, řídit jeho dopad a vymýtit jej;

d) zakázat fumigaci a stanovit přísná pravidla na ochranu vody a biologické rozmanitosti;

e) stanovit přísná pravidla na ochranu zdraví pracovníků vystavených těmto produktům se zvláštním zaměřením na ženy a s cílem poskytnout školení zdravotnickému personálu o jejich zdravotních důsledcích;

4. vyzývá k podpoře používání ekologických hnojiv a k přijetí zemědělských postupů používajících přiměřená množství zákonných fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů; zároveň vyzývá země AKT, aby uvažovaly o používání látek, u nichž, přestože jsou legální, byly prokázány negativní dopady na životní prostředí, biologickou rozmanitost a lidské zdraví;

5. zdůrazňuje, že je zapotřebí upevnit veřejnou vědeckou a technologickou odbornost nezávislou na podnicích, s cílem pomoci identifikovat aktéry a skupiny a sítě organizovaného zločinu zapojené do nezákonného obchodování s fytosanitárními produkty, pesticidy, osivy a jinými vstupy, a přijmout konkrétní opatření pro prevenci dovozu prodeje a používání nezákonných pesticidů a boj proti nim;

6. zdůrazňuje, že je zapotřebí vládní kontroly vnějších faktorů způsobených nesprávným používáním fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů;

7. požaduje zákaz všech fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů, které jsou škodlivé pro včely a další opylovače;

8. zdůrazňuje, že je zapotřebí hloubkový přezkum kritérií pro registraci fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů s cílem zajistit, že postup bude založený na datech a vědeckých důkazech nezávislých na průmyslu a že za všech okolností bude prosazována zásada předběžné opatrnosti;

9. zdůrazňuje potřebu zavést opatření k potrestání těch, kdo jsou v rámci společností a správy zodpovědní za jakékoliv zatajování údajů či manipulaci s nimi pro účely získání registrace;

10. požaduje smysluplné opatření k řešení pašování a nedostatečného zabezpečení potravinami prostřednictvím technické a finanční pomoci a tvrdých opatření ze strany členských států EU pro řešení vývozu fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů nebo jejich tranzitu přes jejich území;

11. opakuje naléhavou potřebu zvyšovat povědomí a odbornou přípravu zemědělců, drobných producentů a obchodníků, aby si uvědomili problém nezákonných fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů, jejich neúčinnost a nebezpečí, které představují;

12. poukazuje na význam šíření informací o fytosanitárních produktech, pesticidech, osivech a jiných vstupech, které umožní producentům, uživatelům a spotřebitelům přijmout obezřetné bezpečnostní postupy; je toho názoru, že za tímto účelem by zvyšování povědomí mělo být kolektivní povahy a nemělo by se omezovat na dotčené odborníky;

13. zdůrazňuje, že vlády zemí AKT musí učinit opatření k prosazování a posílení právních předpisů, a to zejména specifikací zvláštního trestného činu s cílem zavést trestní postihy pro pachatele, kontrolovat toky nezákonných fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů uvnitř i vně svých hranic a zřídit laboratoře a sýpky na vnitrostátní úrovni schopné uchovávat místní plodiny, které jsou odolnější vůči místnímu podnebí;

14. apeluje na společnosti vyrábějící a prodávající dotčené produkty, aby je poskytovaly ve formě vhodné pro zemědělce ze zemí AKT, pokud jde o objem, koncentraci a balení s cílem usnadnit jejich používání, snížit náklady a minimalizovat riziko expozice, vdechnutí či požití; v zájmu dosažení těchto cílů doporučuje zařídit účinné postupy likvidace odpadu;

15. zdůrazňuje, že je zapotřebí zavést skutečně odrazující trestní postihy za distribuci a prodej padělaných či falšovaných produktů nebo produktů, které nevyhovují platným právním předpisům;

16. vyzývá k větší mezinárodní spolupráci s cílem určit opatření pro stanovení přísnějších trestů za výrobu, vývoz či dovoz padělaných či nezákonných produktů a za nedodržování pravidel v oblasti duševního vlastnictví;

17. vyzývá země AKT a členské státy EU, aby zintenzivnily svoji vzájemnou administrativní podporu v celních záležitostech s cílem co nejjasněji vymezit přepravní cesty a místa uskladnění padělaných či falšovaných fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů, a aby přijaly společná opatření k jejich uzavření, a to zejména prostřednictvím monitorování dodávek a zřizování společných vyšetřovacích týmů;

18. podporuje posílení regionálního přístupu v zájmu účinnějšího boje s padělatelstvím, jelikož je klíčové zavést v zemích AKT regionální laboratoře a posílit regionální celní spolupráci a sítě pro výměnu informací o fytosanitárních produktech, pesticidech, osivech a jiných vstupech mezi zeměmi AKT ve stejném regionu;

19. zdůrazňuje, že regionální spolupráce, a to zejména pokud zahrnuje vzájemné uznávání schválení typu, umožňuje zajistit bezpečný a řádný volný pohyb, který je klíčový pro regionální a kontinentální trh;

20. obhajuje zřízení v rámci spolupráce AKT-EU společného fondu pro veřejný výzkum, který zaručí nezávislost na průmyslu, a rozvoj v různých odvětvích, která tvoří oblast agronomie, včetně sekundárního a vysokoškolského vzdělávání v oboru zemědělství, jehož by se využívalo k posilování kapacity zemí AKT zavádět vnitrostátní postupy schvalování a udělování certifikace pro fytosanitární produkty, pesticidy, osiva a jiné vstupy, a také informační a školicí plány pro zemědělce o ekologických plodinách;

21. požaduje zavedení povinného, účinného a přísného veřejného systému kontroly kvality a likvidace špatných zásob v souladu se specifikacemi WHO a FAO, a také nástroje sledovatelnosti fytosanitárních produktů, pesticidů, osiv a jiných vstupů s cílem určit jejich složení, původ a identifikovat je;

22. pověřuje své spolupředsedy, aby předali toto usnesení Radě ministrů AKT-EU, Evropskému parlamentu, Evropské komisi, Evropské radě, Africké unii, Panafrickému parlamentu, regionálním a vnitrostátním parlamentům, regionálním organizacím týkajícím se států AKT, Evropské investiční bance a Světové bance.